

Sygn. akt VI U 79/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Stachurska

Protokolant: Mateusz Staniszewski

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o zasiłek macierzyński

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 7 lutego 2013 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 28 lutego 2013 roku ubezpieczona A. S. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 7 lutego 2013 roku, znak: (...), odmawiającej jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od 21 października 2012 roku do 6 kwietnia 2013 roku i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i wypłatę należnego zasiłku macierzyńskiego wraz z odsetkami za każdy dzień zwłoki.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, iż była zatrudniona na umowę o pracę na czas nieokreślony w wymiarze 1/2 etatu (umowa została przedłużona zgodnie z przepisami prawa pracy do dnia porodu), a jednocześnie prowadziła jednoosobową pozarolniczą działalność gospodarczą, którą nadal kontynuuje. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej płaciła pełne składki na ubezpieczenie społeczne oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe zgodnie z art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczona wskazała także, że w trakcie ciąży, będąc na zwolnieniu lekarskim, pobierała dwa zasiłki chorobowe – jeden przysługujący jej z ubezpieczenia obowiązkowego, drugi – z tytułu podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. ZUS w sposób nieprawidłowy i sprzeczny z przepisami odmówił wypłaty zasiłku macierzyńskiego z tytułu podlegania dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, gdyż zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006r. (III UZP 2/06) osoby, które w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego lub urlopu wychowawczego pozostają w stosunku pracy i równocześnie prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegają ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu prowadzenia tej działalności. W związku z tym ubezpieczona podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu działalności pozarolniczej, a skoro tak, to zasiłek macierzyński za okres od 21 października 2012r. do 6 kwietnia 2013r. jest jej należny i powinien być wypłacony (odwołanie z 22 lutego 2013r. – k. 1 – 6).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podniósł, iż zaskarżona decyzja jest prawnie i faktycznie uzasadniona. Wskazał, że na podstawie zebranej w sprawie dokumentacji stwierdzono, iż ubezpieczona do dnia 20 października 2012 roku podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu zatrudnienia i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i na tej podstawie został wypłacony zasiłek chorobowy. Od dnia 21 października 2012 roku ubezpieczona, z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego przysługującego z ubezpieczenia pracowniczego, podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. W tym okresie, na podstawie art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą mogła z tytułu tej działalności dobrowolnie podlegać na swój wniosek ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Nie mogła zaś podlegać dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Na tej podstawie organ rentowy stwierdził brak prawa do zasiłku macierzyńskiego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (odpowiedź na odwołanie z 28 marca 2013r. - k. - 7).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. od dnia 1 lutego 2008 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Ponadto w okresie od 3 października 2011r. była zatrudniona w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku asystent – nauczyciel akademicki w (...)w (...). W związku z ciężką ubezpieczonej umowa o pracę została przedłużona do dnia porodu i stosunek pracy zakończył się z dniem (...), tj. w dacie, kiedy A. S. urodziła syna (odpis skrócony aktu urodzenia dziecka – k. 13 akt rentowych, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej i świadectwo pracy z 21 października 2012r. – akta rentowe, zeznania świadka K. S. – k. 39 – 40).

W marcu i w kwietniu 2011 roku ubezpieczona zawiesiła działalność gospodarczą z uwagi na egzamin specjalizacyjny, który wówczas zdawała. Od maja 2011 roku, w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością, zaczęła opłacać obowiązkowe składki emerytalno – rentowe wraz z dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W okresie od 3 października

2011 roku pracodawca ubezpieczonej także zgłosił ją do obowiązkowych ubezpieczeń, w tym do ubezpieczenia chorobowego (zeznania świadka K. S. – k. 39 – 40, zeznania ubezpieczonej – k. 40, potwierdzenie o dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym – k. 3 akt rentowych, zaświadczenia o ubezpieczeniu chorobowym – k. 5 i 7 akt rentowych).

W okresie od końca kwietnia 2012 roku do 21 października 2012 roku ubezpieczona była niezdolna do pracy i w tym okresie pobierała zasiłek chorobowy zarówno w związku z obowiązkowym, jak i dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W dniu (...) urodziła syna (zeznania świadka K. S. – k. 39 – 40, zeznania ubezpieczonej – k. 40).

Ubezpieczona wystąpiła o zasiłek macierzyński z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał zasiłek macierzyński tylko z tytułu zatrudnienia w (...)na okres do 6 kwietnia 2013 roku. W tym okresie ubezpieczona nie opłacała składek w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą. Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, ponownie zaczęła opłacać składki w pełnej wysokości (zeznania świadka K. S. – k. 39 – 40, zeznania ubezpieczonej – k. 40).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z dnia 7 lutego 2013 roku, znak: (...)odmówił A. S. prawa do zasiłku macierzyńskiego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od 21 października 2012 roku do 6 kwietnia 2013 roku (decyzja z 7 lutego 2013r. – k. 1 akt rentowych).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów z dokumentów, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała, a które zgodne były z wiarygodnymi zeznaniami świadka K. S. i z zeznaniami ubezpieczonej.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. S. od decyzji z dnia 7 lutego 2013r. podlegało oddaleniu.

Okolicznością bezsporną w sprawie było, iż w okresie do dnia porodu A. S. podlegała ubezpieczeniu chorobowemu - obowiązkowo w związku z

zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę oraz dobrowolnie w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej. W okresie niezdolności do pracy przypadającej w tym czasie ZUS wypłacił zasiłek chorobowy „podwójnie” z obydwu wskazanych ubezpieczeń. Wbrew stanowisku wyrażanemu przez ubezpieczoną ta okoliczność nie ma jednak decydującego znaczenia i sama w sobie nie przesądza o tym, iż powinien być wypłacony również „podwójny” zasiłek macierzyński.

W odwołaniu ubezpieczona powołała się na orzeczenia Sądu Najwyższego z roku 2006 i 2008, lecz analizując ich treść i odnosząc do stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie, pamiętać należy, iż od 1 września 2009r. nastąpiła znacząca zmiana w art. 9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 – tekst jednolity ze zm.). Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy - Prawo bankowe (Dz. U. Nr 71, poz. 609) w art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych po ust. 1b dodała ust. 1c w brzmieniu: "osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów.". Zmianie uległa także treść ust. 6 art. 9, który uzyskał brzmienie: "osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i osoby przebywające na urloпах wychowawczych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych."

Powyższa modyfikacja spowodowała tym samym, iż poczynając od 1 września 2009 r. w przypadku zbiegu tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowego osób pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego i jednocześnie prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, osoby te podlegają przedmiotowym ubezpieczeniom wyłącznie z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Ubezpieczona w swoim odwołaniu do powołanej zmiany przepisów w ogóle się nie odnosi skupiając się na kwestiach związanych z podleganiem ubezpieczeniu przed datą urodzenia dziecka. Tymczasem dla samego prawa do zasiłku macierzyńskiego istotne znaczenie ma data wystąpienia ryzyka chronionego ubezpieczeniem, a więc data urodzenia dziecka, gdyż art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. 2010r., Nr 77, poz. 512) stanowi, że zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

W rozważanym przypadku do dnia 20 października 2012r. A. S. podlegała ubezpieczeniom z dwóch odrębnych tytułów – z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Dzień 21 października 2012r. będący dniem porodu, a zarazem pierwszym dniem, za który należny jest zasiłek macierzyński, to data, od której A. S. z mocy art. 6 ust. 1 pkt 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zaczęła podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym jako osoba pobierająca zasiłek macierzyński. Nastąpił więc w tej dacie zbieg tytułów, które stanowiły podstawę do ubezpieczenia. Z jednej strony ubezpieczona w dacie 21 października 2012r. zaczęła pobierać zasiłek macierzyński i z tego tytułu została objęta ubezpieczeniem (art. 6 ust. 2 pkt 19 ustawy), z drugiej strony w tym dniu jeszcze trwał stosunek pracy w (...). W takim przypadku, na podstawie art. 9 ust. 1d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mamy do czynienia z podleganiem ubezpieczeniom z obu w/w tytułów. Ten zbieg nie dotyczył jednak dalszego okresu po 21 października 2012r. i dotyczył w zasadzie tylko tego dnia.

Ubezpieczona w dacie porodu wciąż prowadziła jednak pozarolniczą działalność gospodarczą i to, czy podlegała z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz ubezpieczeniu chorobowemu, jest przedmiotem sporu. Zdaniem Sądu, organ rentowy prawidłowo odwołał się w tym przypadku do brzmienia art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ten przepis wyraźnie wskazuje, iż osoba prowadząca pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy, jeśli jednocześnie spełnia warunki do objęcia jej obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tego drugiego tytułu, a więc nie z racji prowadzonej działalności, ale w związku z faktem pobierania zasiłku macierzyńskiego, który w myśl art. 6 ust. 1 pkt 19 ustawy także stanowi podstawę obowiązkowego objęcia ubezpieczeniami. Wynika z tego, iż wraz z uzyskaniem prawa do zasiłku macierzyńskiego, obowiązek ubezpieczeń emerytalnych i rentowych zaczyna wypływać z faktu pobierania tego świadczenia. Zdanie drugie zawarte w art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje jednak, iż osoby prowadzące pozarolniczą działalność mogą we wskazanym wyżej przypadku dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów. Dobrowolne podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu nie rodzi jednak ani obowiązku, ani prawa do podlegania ubezpieczeniu chorobowemu.

Konkludując, w dacie urodzenia dziecka A. S., na podstawie powołanego art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności pozarolniczej. Takie stanowisko Sądu Rejonowego jest zgodne z poglądem na tle stanu prawnego, obowiązującego po 1 września 2009r., wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 23 października 2012r. (III AUa 169/12, Lex nr 1236487).

W związku z powyższym, skoro w dacie, w której zaszło ryzyko w postaci urodzenia dziecka, A. S. nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu działalności pozarolniczej, to prawo do zasiłku macierzyńskiego z tym związane nie było jej należne. W tym aspekcie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 3 października 2008r. (II UK 32/08, OSNP 2010/3-4/51), choć w odmiennym stanie prawnym i faktycznym, ma więc zastosowanie. Przepis art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, daje podstawy do sformułowania podobnego twierdzenia, jak wyrażone w tezie wskazanego orzeczenia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., należało orzec o oddaleniu odwołania.